Zespół Szkół Mechanicznych nr 1

im. Szczepana Humberta w Krakowie

Branżowa Szkoła I stopnia nr 14

Zespół przedmiotowy nauczycieli matematyki

Wymagania z wiedzy i umiejętności

na poszczególne stopnie szkolne

z matematyki dla klas trzyletniej Szkoły Branżowej I stopnia po szkole podstawowej.

Matematyka - *To się liczy!*
***Nowa Era*.**

Uczeń, aby otrzymać daną ocenę powinien opanować umiejętności wymagane na daną ocenę oraz wymagania na oceny niższe

Klasa 3 Msa Branżowej Szkoły I stopnia

mgr Katarzyna Zwolska

I. Liczby rzeczywiste

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń: − zna cechy podzielności liczby przez 2, 3, 5, 9 − stosuje cechy podzielności liczby przez 2 i 5 − zna pojęcie *dzielnika* liczby naturalnej − podaje dzielniki liczb naturalnych w prostych przypadkach − wykonuje dzielenie liczby naturalnej z resztą − rozpoznaje wśród podanych liczb liczby naturalne, całkowite oraz wymierne − zna zasady dotyczące kolejności wykonywanych działań − posługuje się kalkulatorem przy wykonywaniu obliczeń − wykonuje proste działania na liczbach wymiernych − wyznacza rozwinięcia dziesiętne ułamków zwykłych − zamienia skończone rozwinięcia dziesiętne na	Uczeń: − stosuje cechy podzielności liczby przez 3 i 9 − wypisuje dzielniki liczby naturalnej − stosuje działania na liczbach naturalnych w sytuacjach praktycznych − stosuje zasady dotyczące kolejności wykonywanych działań w prostych przypadkach − stosuje regułę zaokrąglania liczb w prostych przypadkach − wyznacza wskazaną cyfrę po przecinku liczby podanej w postaci rozwinięcia dziesiętnego okresowego − wykonuje działania na liczbach wymiernych − szacuje wyniki działań − zna pojęcie *błędu przybliżenia* − oblicza wartość bezwzględną liczby wymiernej − zna pojęcia: *dzienne zapotrzebowanie energetyczne*,	Uczeń: − stosuje działania na liczbach całkowitych w sytuacjach praktycznych − oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych, stosując zasady dotyczące kolejności wykonywanych działań − zaokrągla liczbę z podaną dokładnością − oblicza wartości wyrażeń z wartością bezwzględną − posługuje się rozwinięciem dziesiętnym liczby w rozliczeniach finansowych − oblicza błąd przybliżenia danej liczby oraz ocenia, jakie jest to przybliżenie – z nadmiarem czy z niedomiarem − posługuje się pojęciami: *dzienne zapotrzebowanie energetyczne*, *wartość energetyczna produktu*, *wartość kaloryczna porcji*	Uczeń: − stosuje działania na liczbach wymiernych w sytuacjach praktycznych − oblicza wartość energetyczną posiłków − oblicza błąd bezwzględny przybliżenia danej liczby − stosuje przybliżenia w sytuacjach praktycznych

ułamki zwykłe − zna i stosuje regułę zaokrąglania liczb − zna pojęcie *wartości bezwzględnej*	*wartość energetyczna produktu, wartość kaloryczna porcji*		

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
– przeprowadza proste dowody dotyczące podzielności liczb
– oblicza błąd względny przybliżenia danej liczby
– przygotowuje i prezentuje prace projektowe z zastosowania działań na liczbach w sytuacjach praktycznych

II. Potęgi i pierwiastki

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń: − zna pojęcie *potęgi* − oblicza wartości potęg o wykładnikach naturalnych − zna pojęcie *pierwiastka kwadratowego i sześciennego* − oblicza wartość pierwiastka drugiego i trzeciego stopnia z liczby nieujemnej − zna i stosuje prawa działań na potęgach oraz pierwiastkach − zna pojęcie *liczby niewymiernej*	Uczeń: − oblicza wartości potęg o wykładnikach całkowitych ujemnych i podstawach wymiernych w prostych przypadkach − oblicza wartość pierwiastka trzeciego stopnia z liczby ujemnej − stosuje potęgę o podstawie 10 przy zamianie jednostek długości i jednostek powierzchni − stosuje prawa działań na potęgach i pierwiastkach do upraszczania lub obliczania	Uczeń: − oblicza wartości potęg o wykładnikach całkowitych ujemnych i podstawach wymiernych − stosuje prawa działań na potęgach i pierwiastkach do upraszczania lub obliczania wartości wyrażeń − wyłącza czynnik przed znak pierwiastka − oblicza przybliżoną wartość liczb niewymiernych postaci $a\sqrt{b}$	Uczeń: − stosuje działania na potęgach i pierwiastkach w sytuacjach praktycznych − oblicza wartość pierwiastka wyższego (niż trzeciego) stopnia

	wartości prostych wyrażeń − szacuje wartości pierwiastków		

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
– przygotowuje i prezentuje prace projektowe z zastosowania potęg i pierwiastków w sytuacjach praktycznych

III. Procenty i ich zastosowanie

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń: − zna pojęcie *procentu i punktu procentowego* − zamienia procenty na ułamki i odwrotnie − oblicza procent z danej liczby w prostych przypadkach − zmniejsza i zwiększa liczbę o dany procent − zna pojęcia: *kwota/cena netto*, *kwota/cena brutto*, *podatek VAT* − odczytuje informacje z faktury VAT	Uczeń: − oblicza procent z danej liczby − zmniejsza i zwiększa liczbę o dany procent − oblicza, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba − wyznacza liczbę, gdy dany jest jej procent w prostych przypadkach − oblicza *kwotę/cenę brutto* lub *podatek VAT* , gdy podana jest *kwota/cena netto*	Uczeń: − wyznacza liczbę, gdy dany jest jej procent − oblicza jedną z wielkości: *podatek VAT, kwotę/cenę netto, kwotę/cenę brutto* w przypadku, gdy podane są dwie pozostałe − zna pojęcia *procent składany, kapitalizacja odsetek* − stosuje obliczenia procentowe w prostych zadaniach praktycznych, np. do obliczania kosztów kredytów lub zysków z lokat	Uczeń: − stosuje obliczenia procentowe i własności potęgowania do obliczania zysków z lokat złożonych na procent składany i kapitalizacji odsetek w okresach krótszych niż rok − analizuje różne oferty kredytowe i potrafi wybrać korzystniejszą z nich

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
– przygotowuje i prezentuje prace projektowe z zastosowania obliczeń procentowych w sytuacjach praktycznych

IV. Równania i nierówności

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń: − zna pojęcie *równania równoważnego, sprzecznego i tożsamościowego* − sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania − zna metodę równań równoważnych − stosuje przekształcenia równoważne do wyznaczenia rozwiązania równania − odczytuje z osi liczbowej współrzędną danego punktu i odwrotnie – zaznacza punkt o danej współrzędnej na osi liczbowej − zaznacza na osi liczbowej przedziały opisane symbolicznie lub za pomocą nierówności − rozróżnia pojęcia: *przedział otwarty*, *domknięty*, *przedział lewostronnie/prawostronnie domknięty*, *przedział nieograniczony* − zna pojęcia *nierówność ostra/nieostra*	Uczeń: − rozpoznaje równania sprzeczne i tożsamościowe oraz potrafi podać ich zbiór rozwiązań − stosuje przekształcenia równoważne do wyznaczenia rozwiązania równania − odczytuje i zapisuje symbolicznie lub nierównością przedział zaznaczony na osi liczbowej − sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem nierówności − sprawdza, czy nierówności są równoważne − stosuje przekształcenia równoważne do wyznaczenia rozwiązania prostych nierówności pierwszego stopnia z jedną niewiadomą − zapisuje zbiór rozwiązań nierówności w postaci przedziału	Uczeń: − stosuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą do rozwiązywania prostych zadań tekstowych − stosuje przekształcenia równoważne do wyznaczenia rozwiązania nierówności pierwszego stopnia z jedną niewiadomą − rozpoznaje nierówności sprzeczne i tożsamościowe oraz potrafi podać ich zbiór rozwiązań	Uczeń: − stosuje równania oraz nierówności pierwszego stopnia z jedną niewiadomą do rozwiązywania zadań osadzonych w sytuacjach praktycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności

V. Układy równań liniowych

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń: − określa, czy dany układ równań jest układem oznaczonym, nieoznaczonym czy sprzecznym − rozwiązuje układy równań metodą podstawiania lub przeciwnych współczynników w prostych przypadkach	Uczeń: − określa, czy dany układ równań jest układem oznaczonym, nieoznaczonym czy sprzecznym − rozwiązuje układy równań metodą podstawiania lub przeciwnych współczynników w prostych przypadkach	Uczeń: − rozwiązuje układy równań metodą podstawiania lub metodą przeciwnych współczynników − zapisuje i rozwiązuje układy równań do prostych zadań tekstowych	Uczeń: − zapisuje i rozwiązuje układy równań do zadań tekstowych osadzonych w sytuacjach praktycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności

VI. Funkcje

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń: − zna pojęcia: *funkcja*, *argument*, *dziedzina*, *wartość funkcji, miejsce zerowe* − rozpoznaje wśród danych przyporządkowań te, które opisują funkcje − zna różne sposoby przedstawiania funkcji: opis	Uczeń: − rysuje wykres funkcji liczbowej określonej prostym wzorem − oblicza ze wzoru wartość funkcji dla danego argumentu − odczytuje z wykresu dziedzinę, zbiór wartości, miejsca zerowe, argumenty, dla których funkcja	Uczeń: − rysuje wykres funkcji liczbowej określonej wzorem − odczytuje z wykresu przedziały, dla których funkcja przyjmuje wartości dodatnie lub ujemne, mniejsze/większe od podanej wartości − na podstawie wykresu funkcji	Uczeń: − przedstawia za pomocą wykresu funkcję liczbową określoną różnymi wzorami na różnych przedziałach − na podstawie wykresu funkcji $y = f(x)$ rysuje wykresy funkcji: $y = -f(x)$ i $y = f(-x)$ − rozwiązuje zadania tekstowe z

słowny, graf, tabela, wzór, wykres. Potrafi znając jeden sposób przedstawić w innym w prostych przypadkach − zaznacza punkty w układzie współrzędnych na płaszczyźnie − odczytuje współrzędne danych punktów − zna pojęcia: *funkcja stała, rosnąca, malejąca* − oblicza ze wzoru wartość funkcji dla danego argumentu - odczytuje z wykresu dziedzinę, zbiór wartości, maksymalne przedziały monotoniczności	przyjmuje daną wartość oraz argumenty, dla których funkcja przyjmuje w danym przedziale wartość największą lub najmniejszą − wskazuje wśród podanych wykresów funkcji wykresy funkcji monotonicznych (rosnącej, malejącej, stałej) − na podstawie wykresu funkcji $y = f(x)$ rysuje wykresy funkcji: $y = f(x) + q$ dla $q>0$ oraz $q<0$	określa przedziały monotoniczności − stosuje własności funkcji monotonicznej do porównywania jej wartości dla danych argumentów − na podstawie wykresu funkcji $y = f(x)$ rysuje wykresy funkcji: $y = f(x – p)$ dla $p>0$ oraz $p<0$ − rozpoznaje zależność funkcyjną w ćwiczeniach osadzonych w kontekście praktycznym	wykorzystaniem funkcji przedstawionych w różnych postaciach, np. wykresu, wzoru − przedstawia zależności funkcyjne opisane w zadaniach tekstowych w postaci wzoru lub wykresu − stosuje monotoniczność funkcji w zadaniach osadzonych w sytuacjach praktycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- na podstawie wykresu funkcji $y = f(x)$ rysuje wykres funkcji będącej złożeniem dwóch przesunięć lub przesunięcia z symetrią: $y = f(x – p) + q$, $y = – f(x) + q$, *itp.*
- przygotowuje i prezentuje prace projektowe z zastosowania funkcji w sytuacjach praktycznych

VII. Funkcja liniowa

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń: − zna wzór i pojęcie *funkcji liniowej*, pojęcie *współczynnika kierunkowego* − rozpoznaje wśród danych	Uczeń: − rysuje wykres funkcji liniowej, korzystając z jej wzoru − wyznacza współrzędne punktów przecięcia z osiami	Uczeń: − rysuje prostą, wykorzystując interpretację współczynnika kierunkowego − wskazuje funkcje liniowe,	Uczeń: − wyznacza wzór funkcji liniowej na podstawie informacji o tej funkcji lub o jej wykresie, w tym również

wzorów funkcji wzór funkcji liniowej − sprawdza, czy dany punkt należy do wykresu funkcji liniowej opisanej podanym wzorem − zna warunek równoległości i prostopadłości wykresów funkcji liniowych. Stosuje w prostych przykładach − wyznacza współrzędne punktów przecięcia z osiami układu współrzędnych prostej danej równaniem kierunkowym w prostych przykładach − odczytuje z wykresu funkcji współrzędne punktów przecięcia prostej z osiami układu współrzędnych − zna pojęcia: *koszty produkcji*, *przychód*, *zysk*, *strata*	układu współrzędnych prostej danej równaniem kierunkowym − interpretuje współczynniki występujące we wzorze funkcji liniowej, wskazując funkcje liniowe, których wykresy są prostymi równoległymi − określa monotoniczność funkcji liniowej danej wzorem − posługuje się pojęciami: *koszty produkcji*, *przychód*, *zysk*, *strata*	których wykresy są prostymi prostopadłymi na podstawie współczynników kierunkowych funkcji − oblicza współczynnik kierunkowy prostej, mając dany wykres lub współrzędne dwóch punktów należących do tej prostej − rozwiązuje układy równań metodą graficzną	korzystając z informacji o prostopadłości prostych − wykorzystuje związek między liczbą rozwiązań układu równań a położeniem dwóch prostych − przeprowadza analizę wyników finansowych firmy w przypadkach, gdy jej przychód oraz koszt opisany jest wykresem lub wzorem

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

− przygotowuje i prezentuje prace projektowe z zastosowania funkcji liniowych w sytuacjach praktycznych

VIII. Statystyka

Ocena dopuszczająca [1]	**Ocena dostateczna [1 + 2]**	**Ocena dobra [1 + 2 + 3]**	**Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]**
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

− zna pojęcia: *średnia arytmetyczna, średnia ważona, mediana, dominanta* − oblicza średnią arytmetyczną podanych liczb − wyznacza dominantę i medianę − zna pojęcie *centyla*	− oblicza średnią arytmetyczną danych przedstawionych w tabeli lub na diagramie − oblicza średnią ważoną liczb z podanymi wagami − wyznacza medianę zestawu danych	− wyznacza medianę danych przedstawionych w tabeli lub na diagramie − wykorzystuje średnią arytmetyczną, średnią ważoną, medianę i dominantę do rozwiązywania prostych zadań z treścią − odczytuje informacje z siatki centylowej	− interpretuje informacje odczytane z siatki centylowej − wykorzystuje miary statystyczne do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- przygotowuje i prezentuje prace projektowe dotyczące zastosowań statystyki